

Fővárosi Ítéltábla

20.Gf.40.099/2022/8-II.

A Fővárosi Ítéltábla dr. Szepesházi Péter ügyvéd (cím1) által képviselt felperes (cím2) felperesnek – a Szabó Ügyvédi Iroda (Cím3; ügyintéző: dr. Szabó Tamás ügyvéd) által képviselt alperes (cím5) alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása és jogkövetkezményei iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2022. január 27-én kelt 9.G.40.740/2021/18. számú közbenső ítélete ellen az alperes 19. sorszámon benyújtott fellebbezése folytán indult másodfokú eljárásban meghozta az alábbi

k ö z b e n s ő í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság közbenső ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 (tizenöt) napon belül fizessen meg a felperesnek 25.000 (huszonötezer) forint ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltséget.

A közbenső ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

[1] A felperes keresetében az alperessel 2007. május 24-én megkötött jelzálogkölcsön szerződés érvénytelenségének megállapítását, és jogkövetkezményként érvényessé nyilvánítását kérte. Elsősorban arra hivatkozott, hogy a kölcsönszerződés árfolyamkockázatra vonatkozó, azt a felperesre terhelő rendelkezése tisztességtelen, másodsorban a szerződés a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: r.Ptk.) 200. § (2) bekezdés első fordulata alapján jogszabályba ütközik, mert sérti a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: r.Hpt.) 213. § (1) bekezdés a), b) és e) pontjaiban foglaltakat. Harmadsorban a kölcsönszerződés VIII.9. pontjának, a bank üzleti könyvei irányadókénti elfogadására vonatkozó szerződési feltétel tisztességtelenségének és ezért a szerződés részleges érvénytelenségének megállapítását kérte.

[2] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását indítványozta. Hangsúlyozta, hogy a szerződés megfelelően tartalmazza a THM mértékét, a törlesztőrészek számát, összegét, az átváltásnál alkalmazandó árfolyamot, és forint ellenértéket, továbbá az esedékességet. Az adós mind a szerződésben, mind pedig az egyoldalú tartozáselismerő nyilatkozatban elismerte a megfelelő árfolyamkockázati tájékoztatás nyújtását.

[3] Az elsőfokú bíróság közbenső ítéletében megállapította, hogy a kölcsönszerződés semmisségi ok miatt a kötelmi hatályát a szerződéskötéskor nem válthatta ki, a felperest ezért megilleti a szerződés megkötésekor fennálló érvénytelenségből fakadó jogkövetkezmény alkalmazásának követelését jelentő jog.

[4] A tényállásban rögzítette, hogy a felperes 4.000.000 forint összegű kölcsön nyújtására hitelkérelmet terjesztett elő 2007. májusában. Mivel a jövedelme forint kölcsönszerződés megkötésére nem volt elegendő, ezért az alperes által ajánlott deviza alapú kölcsönszerződést kötött 2007. május 24-én. Ez alapján az alperes 4.000.000 forintnak megfelelő, 26.870,89 svájci frank összegben nyilvántartott kölcsönt folyósított 240 hónap futamidő és évi 4,9% kamat mellett, 148,86 HUF/CHF átváltási árfolyam alkalmazásával. A havi törlesztőrészlet CHF-ben kifejezett összege 175,86 svájci frank volt, mely a szerződéskötéskor 26.601 forintnak felelt meg. A szerződés tartalmazta a THM számítása során figyelembe nem vett díjakat és költségeket is.

[5] A kölcsönszerződés V.4. pontja a havi törlesztőrészlet átszámításának szabályait, míg az V.5. pontja a HUF/CHF időközi árfolyamváltozására figyelemmel a kamatperiódus leteltét követően megküldendő értesítő levélre vonatkozó rendelkezéseket tartalmazta.

[6] A kölcsönszerződés VIII.6. pontjában, mint kockázatteltérő nyilatkozatban az adós kijelentette, hogy a kölcsönszerződéssel kapcsolatos tájékoztatást a szükséges és elégséges mértékben a banktól megkapta, tisztában van az ügylet esetleges kockázataival, így különösen azzal, hogy az adott deviza magyar forinttal szembeni árfolyamának alakulása a kölcsön forintban történő visszafizetésének terheit egyaránt növelheti és csökkentheti. Adós az esetleges árfolyamvesztést is figyelembe véve képes a fizetési kötelezettségeinek maradéktalan és pontos teljesítésére. Az adós elfogadja, hogy a fentiek tekintetében a bankkal szemben sem most, sem a jövőben semmiféle igény támasztására nem jogosult.

[7] A kölcsön biztosítására a felek ingatlanra alapított önálló zálogjogi szerződést kötöttek, továbbá 2007. május 31-én a felperes közjegyzői okiratba foglalt egyoldalú kötelezettségvállaló nyilatkozatot tett, mely rögzítette a kölcsönszerződés lényeges feltételeit.

[8] A szerződést a felek 2013. június 6-án módosították. Az alperes a 2014. évi XL. törvénnyel előírt elszámolási kötelezettsége teljesítéseként 1.508,94 svájci frank

tisztességtelenül felszámított összeget számolt el a felperes javára. A 2014. évi LXXVII. törvénnyel előírt forintosítás elvégzését követően a felperes esedékessé nem vált tőketartozása 5.352.206,78 forint lett, melyet 2027. május 24-ig havi 43.790 forint törlesztőrészlettel kell megfizetnie.

[9] Az elsőfokú bíróság közbenső ítéletének jogi indokolásában rögzítette, hogy az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatás tisztességtelenségének vizsgálata során abból indult ki, hogy az uniós jog a Lisszaboni Szerződést jóváhagyó kormányközi konferencia Záróokmányának 17. számú mellékletében vállaltak szerint elsőbbséget élvez minden tagállamban. Ez következik az EUB C-14/83.számú ítélet 26. pontjából, valamint az EUB C-135/77. számú ítéletben foglaltakból is. Az r.Ptk. tisztességtelen szerződési feltételekre vonatkozó szabályait ezért az uniós joggal összhangban, az uniós jog elsőbbségére figyelemmel kell alkalmazni. A 2/2014. PJE határozatban foglaltak alapján a deviza alapú kölcsönszerződés tisztességtelensége főszabályként nem, csak akkor vizsgálható, ha a tájékoztatás nem volt világos, illetve nem volt érthető. Ezt a 2/2014. PJE határozat III.1. pontjában foglaltakból következően annak ellenére is vizsgálni lehetett, hogy a kölcsönszerződést a felek az Irányelv harmonizálását szolgáló r.Ptk. 2009. május 22-től hatályos módosítása előtt kötötték meg.

[10] A kölcsön deviza alapú voltát és az árfolyamkockázatnak a felperesre áthárítását a szerződés a tájékoztatástól függetlenül is világosan tartalmazta, amelyet az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes, körültekintő átlagos fogyasztónak fel kellett ismernie. Az árfolyamkockázat korlátlan áthárításának tisztességtelenségét az EUB C-26/13., C-227/18. és C-186/16. számú határozatokban körülírt követelmény, valamint a 2/2014. PJE határozatban foglaltak alapján ítélte meg.

[11] A kölcsönszerződés felperesi aláírása a szerződésbe foglalt kockázatfeltárányilatkozat megismerését igazolja. Az nem került bizonyításra, hogy ettől eltérő vagy azt kiegészítő szóbeli tájékoztatást kapott volna a felperes, erre tekintettel az elsőfokú bíróság az írásbeli kockázatfeltárányilatkozatot vizsgálta. Megállapította, hogy e nyilatkozat elsősorban arról szól, hogy az adós aláírásával igazolja, hogy a finanszírozás kockázatairól világos tájékoztatást kapott. Az elsőfokú bíróság közbenső ítéletének jogi indokolásában rögzítettek szerint a tájékoztatás tartalmazta, hogy az alperes a folyósított kölcsönösszeget a választott devizanemben (svájci frank) tartja nyilván, és a kölcsönt a választott külföldi devizában kell visszafizetni, valamint az idegen deviza átváltási aránya (árfolyama) a napi piaci mozgások hatására változhat, egy esetleges kedvezőtlen árfolyamemelkedés az adósnek előre nem látható és előre ki nem számítható többletköltséget okozhat, amely többletterhet az alperes nem vállalja át. A kölcsönszerződés tartalmazza a felperes nyilatkozatát, hogy megértette a banki felvilágosítást, amely szerint a kölcsön vonatkozásában jelentős árfolyamkockázata keletkezhet abban az esetben, ha az árfolyam jelentősen változik, a kölcsön fedezete pedig nem svájci frank forrás, és ezen információ tudatában is fel kívánja venni a szerződésben meghatározott kölcsönösszeget.

[12] Ez a tájékoztatás további magyarázat nélkül nem volt alkalmas arra, hogy biztosítsa az árfolyamkockázatnak a felperes pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt esetlegesen jelentős gazdasági következményeinek a megfelelő megismerhetőségét. A tájékoztatás nem terjedt ki arra, hogy a törlesztőrészek forintban fizetendő ellenértéke korlátlanul megnövekedhet, jövedelmi, vagyoni viszonyait meghaladó mértékűvé válhat, mivel a „magasabb forint összeg” meghatározás azt is jelenthette, hogy az csak nehezen viselhető, de teljesíthető fizetési kötelezettséget ró rá.

[13] A tájékoztató nem tartalmazott szemléltető, a forint árfolyamának a svájci frankhoz képest lehetséges változásaira modellezett eseteket, sem részletes és informatív magyarázatot a deviza alapú kölcsönügyletekben rejlő, a forint ügyletektől eltérő kockázatokra. Ez legfeljebb arra volt elegendő, hogy rögzítse: a kölcsön nyilvántartása és visszafizetése devizában történik, és jelentős árfolyamkockázat keletkezhet, ha az árfolyam jelentősen változik, a kölcsön fedezete pedig nem svájci frank forrás, továbbá a deviza árfolyama napról napra, a napi piaci mozgások hatására változhat. Mindez a tájékoztatás azonban nem tekinthető az EUB joggyakorlatában a C-227/18. számú végzés rendelkező része 1. pontjában felállított követelményrendszernek megfelelő tájékoztatásnak.

[14] A tájékoztató egyforma valószínűséggel utal arra, hogy a finanszírozás devizanemének csökken az árfolyama a forinthez képest, vagy a forint árfolyama csökken a választott devizanemhez képest. Ez a megfogalmazás úgy értendő, hogy a forint árfolyamának változása a svájci frankhoz képest mindkét irányba egyenlő valószínűséggel következhet be. Semmilyen formában nem utal az elvárt módon a tagállam fizetőeszköze súlyos leértékelődésének lehetőségére, illetőleg arra, hogy az adós helyzete gazdaságilag nehezen viselhetővé válhat. Nem tér ki a fogyasztó fizetési kötelezettségének a kitettségre az árfolyam és a svájci frankra irányadó kamatváltozás szempontjából sem.

[15] A tájékoztatás nem hívja fel a figyelmet kellő súllyal, átlátható módon az árfolyamkockázat mibenlétére, az árfolyamromlás valós, lehetséges, a szerződésben szereplő százalékos értéket akár jelentősen meghaladó mértékére. Az EUB C-51/17. számú ítélete 4. kérdésre adott válaszából következően továbbra is értékelendő az árfolyamrészre, valamint az egyoldalú módosítási jogra vonatkozó szerződési feltétel, melyre tekintettel a felperes nem lehetett tisztában a kötelezettség működési mechanizmusával, és e mechanizmusnak a fizetési kötelezettségeire gyakorolt tényleges hatásával.

[16] A tájékoztatás hiánya vagy nem megfelelő volta önmagában megalapozza a rendelkezés tisztességtelenségét, és ennek következtében a szerződés érvénytelenségét, mert az érvénytelenség a konstrukció lényegi elemét érinti (Kúria Gfv.VII.30.090/2020/9).

[17] Az EUB C-776/19. – C-782/19. számú egyesített ügyekben hozott ítéletből következően sem megfelelő a tájékoztatás, mivel a fogyasztóval szerződő szolgáltató nem

számíthatott észszerűen arra, hogy a fogyasztó egyedi megtárgyalást követően elfogadja az ilyen szerződési feltételekből eredő aránytalan árfolyamkockázatot.

[18] Az árfolyamkockázat a deviza alapú kölcsönszerződések jellegadó tulajdonsága, a szerződés főszolgáltatására vonatkozik, ezért az adott esetben nem világos, nem érthető jellege miatt az egész szerződés érvénytelenségét eredményezi. Erre tekintettel az elsőfokú bíróság a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: r.Pp.) 213. § (3) bekezdésének alkalmazásával közbenső ítélettel az árfolyamkockázat fogyasztó általi viselésére vonatkozó szerződési feltétel tisztességtelenségére figyelemmel a szerződés érvénytelenségéről döntött.

[19] A közbenső ítélet ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést az elsőfokú ítélet megváltoztatása és a kereset elutasítása iránt.

[20] Előadta, hogy az elsőfokú bíróság közbenső ítéletének 13. és 14. oldalán rögzítettekből az a következtetés vonható le, hogy az elsőfokú bíróság az r.Pp. 206. §-a alapján értékelte az alperes által csatolt, külön íven szövegezett „Tájékoztató a alperes deviza alapú lakossági hiteleinek árfolyam- és egyéb kockázatairól” megnevezésű okirat tartalmát is, és elfogadta azt, mivel az ítélet egyes hivatkozásait a kölcsönszerződés VIII.6. pontja nem tartalmazza. A tájékoztató tartalmát ez esetben az elsőfokú bíróság okszerűtlenül értelmezte és mérlegelte, melyből megalapozatlanul jutott arra az álláspontra, hogy a tájékoztatás nem volt megfelelő.

[21] Ezzel szemben a külön íven szövegezett kockázatfeltáró nyilatkozatban foglalt tájékoztatás az EUB C-186/16., C-51/17., C-227/18. és C-609/19. számú határozataiban kifejtetteknek is megfelel, mivel tartalmazza, hogy az árfolyam a devizapiaci körülmények változása miatt szinte állandóan változik hol kisebb, hol nagyobb mértékben, és részletesen elmagyarázza az árfolyamváltozás mechanizmusát és annak következményét. A szöveges tájékoztatáson túl konkrét példákon keresztül is bemutatja az árfolyamváltozást a kamatváltozással együtt, annak törlesztőrészletre gyakorolt hatását, és egyértelművé teszi a pozitív és negatív hatások mellett azt is, hogy a kockázatot kizárólag az adós viseli. A tájékoztatás árfolyamgrafikont is tartalmaz a múltbeli időszakra vonatkozó árfolyamváltozásokkal, de arra is figyelmeztet, hogy az adós a múltbeli adatokból a jövőre nézve következtetést nem vonhat le.

[22] Az árfolyamkockázat viselésének mértékéről nem kellett külön rendelkeznie, csak akkor, amennyiben az nem korlátlanul az adóst terheli. Nyelvtani értelmezés esetén is az a megfogalmazás, mely szerint „az árfolyamkockázatot Ön viseli” azt jelenti, hogy az árfolyamkockázat teljes mértékben az adóst terheli. A tájékoztatás a gazdasági hatások tekintetében is megfelelő, mert elmagyarázza a változási mechanizmust mind a folyósítás esetére, mind a visszafizetésre vetítve, és példákon keresztül is bemutatja és levezeti a

mechanizmust. Ebből következően a példák során, abba behelyettesítve az árfolyamváltozás következményét az adós egyszerűen ki tudta számolni.

[23] A tájékoztató második oldalán található táblázatos részben egy jelentős, 94%-os árfolyamromlásra vonatkozó példát is bemutat az alperes, melyből következtethető volt, hogy akár a futamidő alatt egy ilyen jelentős forint leértékelődés is bekövetkezhet, és ennek gazdasági hatásáról is tájékoztatta a felperest, bemutatva, hogy egy ilyen mértékű árfolyamváltozás a felperes kezdő törlesztőrészletéhez képest 79,79%-kal növeli meg a terheit.

[24] Mindezzel az EUB C-51/17. számú határozat 74., 78. pontjában, a C-228/18. számú határozat 40. pontjában, valamint a C-609/19. számú határozat 51., 53., 57. és 72. pontjában írt követelménynek eleget tett. A tájékoztatásnak nem feltétlenül a „jelentős” szót kell tartalmaznia, hanem alkalmasnak kell lennie arra, hogy a fogyasztó értékelni tudja az árfolyamkockázatnak a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt esetlegesen jelentős gazdasági következményeit. Hivatkozott a Kúria utóbb meghozott ítéleteire (Gfv.VI.30.463/2020/23., Pfv.VIII.20.348/2021/6.).

[25] Utalt arra is, hogy az elsőfokú bíróság tévedett, amikor azt állapította meg, hogy a perbeli kölcsönszerződés nem biztosít jogot a felperes számára a jövőbeni árfolyamkockázat megszüntetésére. A kölcsönszerződés V.8. pontja ugyanis tartalmazza a kölcsön forintra történő átváltásának lehetőségét, a V.12. pontja alapján pedig a felperes a teljes tartozását a futamidő előtt bármikor visszafizethette, ezzel szabadulva az árfolyamkockázattól.

[26] A felperes fellebbezési ellenkérelmében az érdemben helyes közbenső ítélet helybenhagyását indítványozta. Hangsúlyozta, hogy a számszaki szimuláció nem elegendő időszakra vonatkozott, és a tájékoztatás időszerűsége sem volt megfelelő. A forintosítási lehetőség irreleváns, egyébként is korlátoosan érvényesíthető. A C-670/2020., C-609/19. és C-776/19. számú EUB ítéletekben foglaltakra figyelemmel is helyes a közbenső ítélet.

[27] A felperes a fellebbviteli tárgyaláson a külön íven szövegezett kockázatfeltáró nyilatkozat átadását nem ismerte el. Azt is vitatta, hogy a külön okiratba foglalt kockázatfeltáró nyilatkozat a fenti elvárásoknak megfelelő tájékoztatást tartalmazott.

[28] A fellebbezés alaptalan.

[29] Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, döntésével az ítéltábla egyetért, azonban annak indokolása pontosításra és kiegészítésre szorul.

[30] Az elsőfokú bíróság az árfolyamkockázatot érintő szerződési feltételek tisztességtelenségének vizsgálata körében kizárólag a kölcsönszerződésben foglalt tájékoztatóból indult ki, és ezt értékelte. Ezt támasztja alá az elsőfokú ítélet 12. oldalának utolsó bekezdése, melyből egyértelműen következik, hogy az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló okirati bizonyítékok körében a kölcsönszerződésben foglalt, és a kölcsönszerződés aláírásával nyújtott kockázatfeltáró nyilatkozatot vette figyelembe. A közbenső ítélet 14. oldal lap tetején rögzített megállapításából is az következik, hogy a perbeli esetben az elsőfokú bíróság csak a kölcsönszerződés VIII.6. pontjába foglalt kikötést vizsgálta és erre alapította döntését. Az alperes ezért fellebbezésében tévesen hivatkozott a külön árfolyamkockázati tájékoztatóval kapcsolatos egyes egyedi ügyekben hozott ítéletekre, mert azok a perbeli esetben nem lehetnek irányadók, mivel azok mindegyikében az adott bíróság a külön kockázatfeltáró nyilatkozatba foglalt tájékoztatás megfelelőségét vizsgálta, mely a jelen esetben a felperes részére bizonyítottan nem került átadásra, annak tartalmát a felperes nem ismerte meg.

[31] Az elsőfokú bíróság azt is rögzítette, hogy nem bizonyított, hogy a felperes az írásba foglalttól eltérő, vagy azt kiegészítő szóbeli tájékoztatást kapott az árfolyamkockázatról. A tanúvallomások ugyanis általánosságban utaltak az árfolyamkockázatról szóló, a szerződéskötés során a fogyasztók részére adott tájékoztatásra. Bár tanú1 nyilatkozott arra, hogy kifejezetten felhívták a figyelmet az árfolyamkockázatra, és külön kockázatfeltáró nyilatkozatot is aláírtak az ügyféllel, amely táblázatos formában is tartalmazott az árfolyamváltozásra vonatkozó tájékoztatást (41.217/2020/13. számú jegyzőkönyv 2. oldal hetedik bekezdés). Tanú2 is elmondta, hogy a szóban nyújtott tájékoztatás során a lefelé és felfelé mozgó árfolyamváltozásról is tájékoztatták a fogyasztókat, valamint átadták a külön íven rendszeresített írásbeli tájékoztatást is a szerződést kötni kívánók részére (41.217/2020/13. számú jegyzőkönyv 4. oldal első bekezdés). Azonban mindkét tanú csak általánosságban tudott nyilatkozni a szerződéskötés körülményeire, és ezen belül az árfolyamkockázattal kapcsolatos tájékoztatás tartalmára. A felperessel történő szerződéskötésre, annak menetére azonban egyik tanú sem emlékezett.

[32] Mindketten megerősítették, hogy amennyiben adtak külön kockázatfeltáró nyilatkozatot, azt az adóssal alá is írták. A perbeli esetben azonban az alperes a felperes által aláírt külön kockázatfeltáró nyilatkozatot nem tudott csatolni, az általa a per utolsó szakaszában benyújtott kockázatfeltáró nyilatkozat ezért aláírás hiányában nem volt alkalmas arra, hogy a felperessel történő megismertetést kétséget kizáróan bizonyítsa. A felperes az eljárás során végig vitatta, hogy a kölcsönszerződésben foglalt tájékoztatón túl kapott volna tájékoztatást, és az alperes az eljárás során hosszú időn keresztül nem is tett említést külön kockázatfeltáró nyilatkozatról. Mindezek tükrében az elsőfokú bíróság helytállóan értékelte kizárólag a szerződés VIII.6. pontjában rögzített kockázatfeltáró nyilatkozatba foglalt tájékoztatás tartalmát.

[33] Ugyanakkor félreérthető módon az elsőfokú bíróság közbenső ítéletének 13. oldalán valóban olyan utalásokat és olyan szövegtartalmakat idézett, amelyek a külön

kockázatfeltáró nyilatkozatban voltak, de olyat is rögzített, amelyet még a külön kockázatfeltáró nyilatkozat sem tartalmazott: ilyen például, hogy „jelentős árfolyamkockázat keletkezhet abban az esetben, ha az árfolyam jelentősen változik, a kölcsön fedezete pedig nem svájci frank forrás”, vagy „a deviza árfolyama napról napra a piaci mozgások hatására változhat”. Ezek azonban nem voltak figyelembe vehetők, mert ilyen rendelkezések nem képezték a szerződés részét.

[34] A tanúvallomások és az okirati bizonyítékok alapján tehát nem volt megállapítható, hogy a külön íven szövegezett tájékoztatót az alperes a felperessel megismertette.

[35] A kölcsönszerződésbe foglalt árfolyamkockázati tájékoztató vizsgálata során helytállóan indult ki az elsőfokú bíróság a Kúria 2/2014. PJE határozatából és az irányadó EUB döntésekből (C-26/13., C-227/18., C-186/16., C-51/17. számú ítélet), és helyesen fejtette ki azt, hogy az uniós jog minden tagállamban elsőbbséget élvez, ezért az r.Ptk. tisztességtelen szerződési feltételekre vonatkozó szabályait az EUB ítélkezési gyakorlatára figyelemmel az Irányelvvel összhangban kell értelmezni (EUB C-14/83. számú ítélet 26. pont, EUB C-135/77. ítélet, C-92/11. számú ítélet 58. pont).

[36] Ezen túlmenően az árfolyamkockázati tájékoztató vizsgálata során figyelemmel kellett lenni a Kúria jogegységi panaszjárásában hozott Jpe.I.60.015/2021/15. számú határozatának elvi megállapításaira is, amely minden árfolyamkockázati tájékoztató vizsgálata során irányadó. A határozat elvi tartalommal rögzíti, hogy a 2/2014. PJE határozat 1. pontja azzal a kötelező értelmezéssel alkalmazható, amely szerint akkor megfelelő tartalmú az árfolyamkockázatról nyújtott tájékoztatás, ha az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó a tájékoztatás alapján a szerződéshez kapcsolódó árfolyamkockázat tényén és mibenlétén kívül azt is felismerheti és értékelni tudja, hogy a nemzeti fizetőeszköz (a forint) árfolyama a kölcsön nyilvántartásba vétele szerinti deviza árfolyamához képest számára akár jelentős mértékben is kedvezőtlenül változhat, és ezáltal a fogyasztó fennálló tartozásának, a szerződés szerinti ütemezésben esedékessé váló fizetési kötelezettségének mértéke jelentősen megemelkedhet.

[37] A kölcsönszerződésben rögzített kockázatfeltáró nyilatkozatból (VIII.6. pont) mindössze arra következtethetett a felperes, hogy fennáll bizonyos mértékű árfolyamkockázat, mely a törlesztőrészletek tekintetében mind emelkedést, mind csökkenést eredményezhet. Az alperes azonban nem adott semmilyen figyelemfelhívó tájékoztatást arra vonatkozóan, hogy a felperes mint kölcsönvevő lakóhelye szerinti tagállam fizetőeszköze súlyos leértékelődésének és a külföldi kamatlábak emelkedésének a törlesztőrészletekre milyen hatása lehet (C-186/16. 49. pont), az árfolyamkockázat mechanizmusa miként működik, annak érdekében, hogy a fogyasztó pontos és érthető szempontok alapján értékelhesse a számára ebből eredő gazdasági következményeket (C-186/16. 45. pont, C-26/13. 75. pont). A perbeli tájékoztatóból csupán arra lehetett következtetni, hogy a fogyasztó a deviza alapú kölcsönszerződés aláírásával bizonyos mértékű árfolyamkockázatot vállal, azonban arra, hogy az gazdaságilag nehezen viselhetővé válhat, amennyiben az a pénznem,

amelyben jövedelmét kapja, a szerződés nyilvántartása szerinti devizához képest leértékelődik (C-186/16. 50. pont), már nem.

[38] Az elsőfokú bíróság helyesen utalt közbenső ítéletében arra, hogy a perbeli, a felperesekkel megismertetett kockázatfeltáró nyilatkozat egyforma valószínűséggel utal az árfolyam csökkenésének és növekedésének valószínűségére, de nem tér ki a fogyasztó fizetési kötelezettségének a kamatváltozással kapcsolatos kitettségére. Mindebből következően a felperes nem volt abban a helyzetben, hogy értékelni tudja az árfolyamkockázatnak a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt esetlegesen jelentős gazdasági következményeit is. Ebből eredően a tájékoztatás nem tett eleget az EUB C-227/18. számú ügyben kirajzolódó követelménynek sem (EUB C-227/18. számú ítélet 1. pont, indokolás 40. pont, C-51/17. számú ítélet rendelkező rész 3. pontja indokolás 74-78. pontjai).

[39] A perbeli esetben a felperes nem volt tudatában annak, hogy a szerződés aláírásával milyen terheket vállal, ebből következően nem volt számára átlátható és értékelhető a szerződéssel vállalt valós kockázat. Ennek hiánya egyben azt is jelenti, hogy a szolgáltató, azaz az alperes mint bank az átláthatóság követelményét a fogyasztóval szemben tiszteletben tartva nem számíthatott észszerűen arra, hogy a fogyasztó az egyedi megtárgyalást követően elfogadja az ilyen szerződési feltételekből eredő aránytalan árfolyamkockázatot (C-609/19. számú ítélet 3. pont, C-776/19. – C-782/19. számú egyesített ügy ítélet 55. pont, C-415/11. számú ítélet 2. pont), ahogy arra az elsőfokú bíróság közbenső ítéletének indokolásában helyesen utalt.

[40] A perbeli és hasonló tartalmú tájékoztatás vonatkozásában a Kúria már több eseti döntésben is kimondta, hogy az a tájékoztató, amely csak az árfolyam esetleges csökkenésére és emelkedésére tartalmaz tájékoztatást, ráadásul egyenlő eséllyel, az elvárásnak nem felel meg (BH2020. 151. számú döntés 18. pont, BH2021. 141. határozat 28. pont).

[41] Mindebből következően a kölcsönszerződés árfolyamkockázatot kizárólag a felperesre terhelő rendelkezése az r.Ptk. 209. § (1) és (4) bekezdése alapján tisztességtelen, ezért a 209/A. § (2) bekezdése értelmében semmis. Mindez pedig a teljes szerződés érvénytelenségét eredményezi az r.Ptk. 237. § (2) bekezdése folytán, ahogy azt az elsőfokú bíróság helyesen megállapította.

[42] Az ítéltábla az alperes fellebbezésében hivatkozott, a kölcsön forintra átváltásával és előtörlesztésével kapcsolatos rendelkezései tekintetében rámutat arra, hogy az V.8. pont a felperes részére csak kezdeményezési jogot biztosít, így nincs alanyi joga a szerződés devizanemének megváltoztatására, az előtörlesztés során is a CHF devizanem szerinti elszámolás az irányadó, és az nem a szerződés devizakockázatának kiváltását lehetővé tevő rendelkezése, így az alperes ezirányú hivatkozásai nem voltak a javára értékelhetők.

[43] Erre tekintettel az ítéltábla az érdemben helyes közbenső ítéletet az r.Ptk. 253. § (2) bekezdése alapján a fentiekben kifejtett pontosításokkal helybenhagyta.

[44] Az alperes fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért az r.Pp. 78. § (1) bekezdése alapján viseli a felperesnek a másodfokú eljárásban a jogi képviselétével felmerült költségét, melynek összegét az ítéltábla a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2), (5) és (6) bekezdéseire figyelemmel a jogi képviselő által kifejtett tevékenységgel arányban állapította meg.

[45] A közbenső ítélet elleni fellebbezés során a fellebbezési értéket a meg nem határozható pertárgyérték szerint kell megállapítani, erre tekintettel a fellebbezési illeték az elsőfokú bíróság és az alperes által rögzítettekkel ellentétben 48.000 forint. Az alperes az ezen felül szükségtelenül lerótt 272.000 forint illeték visszaigénylésére jogosult az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 79. § (4) bekezdés, 80. § (1) bekezdés f) pontja alapján.

[46] A folytatódó eljárásban az elsőfokú bíróságnak a jogkövetkezményről és a felek közötti elszámolásról kell döntenie, mely elszámolás során figyelemmel kell lenni a felek közötti ellenőrzött pénzügyi elszámolásban rögzítettekre is.

Budapest, 2022. május 11.

dr. Buglyó Gabriella s.k.
a tanács elnöke

dr. Szunyogh Zsófia s.k.
előadó bíró

dr. Csonka Balázs s.k.
bíró